XX əsrdə dünya tarixinə özünəməxsus parlaq səhifələr yazmış görkəmli dövlət xadimlərindən və nadir tarixi şəxsiyyətlərdən biri də Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əlirza oğlu Əliyev olmuşdur. Adı qızıl hərflərlə tariximizə həkk olunmuş Heydər Əliyev dünya siyasətində böyük rol oynamış və silinməz izlər qoymuş, təkcə öz xalqının və dövlətinin yox, bütövlükdə dünya xalqlarının taleyinə həlledici təsir göstərmiş böyük şəxsiyyətlərdən biridir.

Müasir Azərbaycan dövlətinin banisi, memarı, xilaskarı və qurucusu - HEYDƏR ƏLİYEV

Adı qızıl hərflərlə tariximizə həkk olunmuş əbədiyaşar Dahi

100 il bundan əvvəl -1918-ci il mayın 28-də Şərqdə - müsəlman aləmində və Türk dünyasında ilk dəfə olaraq Azərbaycan Demokratik Respublikası (ADR) quruldu və Azərbaycan xalqı öz azadlığına qovuşdu. Azərbaycan xalqı və dövləti daim ADR-in və onun qurucularının fəaliyyətinə böyük hörmətlə yanaşmışdır və hər il böyük təntənə ilə bu xidmətlər yad edilir. Azərbaycan Demokratik Respublikasının əfsuslar olsun ki, ömrü uzun olmadı və cəmi 23 aydan sonra süquta uğradı. Sonra 70 il ərzində Azərbaycan Sovet Respublikası kimi Sovetlər İttifaqı (SSRİ) adlanan dövlətin tərkibinə daxil edildi. Obyektiv tarixi-siyasi proseslərin nəticəsində 1991-ci ilin sonunda SSRİ dağıldı. 1991-92-ci illərdə ölkədə hökm sürən anarxiya, özbaşınalıq, daxili çəkişmələr, total böhran və Ermənistanın Azərbaycana etdiyi təcavüz siyasəti nəticəsində Azərbaycan yenidən parçalanmaq, məhv olmaq ərəfəsində idi. Lakin bu dəfə Azərbaycan dövlətini parçalanmaqdan, xalqımızı məhv olmaqdan xilas edən dünyaşöhrətli siyasətçi Heydər Əliyev yenidən siyasi səhnəyə qayıtdı. 1993-cü ilin iyunun 15-də Azərbaycan xalqının tələbi ilə Heydər Əliyevn siyasi hakimiyyətə qayıdışından sonra ölkədə vəziyyət sabitləşdi. 1993-2003-cü illər, sözün əsl mənasında, sabitlik və inkişaf illəri olmuşdur. Məhz o illər ərzində Azərbaycanda müasir, yeni, hüquqi, demokratik dövlətçiliyin mıhkəm təməli qoyulmuş, ictimai-siyasi sabitlik təmin olunmuş, iqtisadi, siyasi islahatlar aparılaraq ölkəmiz dünya birliyinin layiqli üzvünə çevrilmişdir. Bütün bu uğurların əldə edilməsi 20 əsrin böyük siyasi və dövlət xadimi olan Heydər Əliyevin uzaqgörən siyasəti nəticəsində mümkün olmuşdur. Həmin siyasət Azərbaycan Respublikasının prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən bu gün də uğurla davam etdirilir.

Liderlər lideri

XX əsrdə dünya siyasətində və siyasi tarixində özünəməxsus parlaq səhifələr yazmış görkəmli dövlət xadimlərindən, dünyaşöhrətli siyasətçilərdən və nadir tarixi şəxsiyyətlərdən biri də Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əlirza oğlu Əliyev olmuşdur. Adı qızıl hərflərlə tariximizə həkk olunmuş Heydər Əliyev dünya tarixində böyük rol oynamış və silinməz izlər qoymuş, təkcə öz xalqının və dövlətinin yox, bütövlükdə dünya xalqlarının taleyinə həlledici təsir göstərmiş böyük şəxsiyyətlərdən biridir. ABŞ-da Corc Vaşinqton, Böyük Britaniyada Oliver Kromvel, Fransada Şarl De Qoll, Almaniyada Konrad Adenhauer, Rusiyada Böyük Pyotr, Türkiyədə Mustafa Kamal Atatürk, İranda Əyətullah Xomeneyi və başqa siyasi liderlər öz dövlətlərinin tarixində hansı rolu oynamışsa, Heydər Əliyev də Azərbaycan üçün həmin rolu oynamışdır. Bu müdrik dövlət xadimi və dahi filosofun doğum günü - 10 may və yubileyləri hər il dünyanın hər bir yerində yüksək səviyyədə qeyd edilir, onun abidələri önünə gül dəstələri qoyulur, elmi-praktik konfranslar, seminarlar, digər müxtəlif növ ictimai-siyasi tədbirlər təşkil edilir.

Heydər Əliyev XX əsrin 70- 80-ci illərində Azərbaycan Sovet Sosialist Respublikasının rəhbəri (1969-cü il 14 iyul-1982-ci il 13 dekabr) olmuş və daha sonra dünyanı idarə edən iki supergücdən biri- Sovet Sosialist Respublikaları İttifaqının- (SSRİ) dövlətinin rəhbərlərindən biri seçilmişdir. O, SSRİ-nin paytaxtı Moskva şəhərində dünya siyasətinin mərkəzi olan Kremldə Sovet İttifaqı Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsi Siyası Bürosunun üzvü və SSRİ Nazirlər Soveti Sədrinin Birinci Müavini olmuş, həmin ali dövlət və partiya orqanlarında ən yüksək vəzifələrə seçilən bir azərbaycanlı, türk və müsəlman olaraq həmin dövrlərdə xalqımızı şərəflə təmsil etmişdir. Eyni zamanda həmin vaxtlar o, dünyanı idarə edən siyasətçilər arasında öz parlaq zəkası, dərin bilik sahibi olması, zəngin təcrübəsi, qeyri-adi dərəcədə natiqlik məharəti, humanizmi, insanpərvərliyi, ədaləti və məftunedici görkəmi ilə seçilirdi. Heydər Əliyev həmin dövrdə dünya miqyaslı siyasət ulduzları arasında sanki, Dan ulduzu kimi şəfəq saçırdı.

Heydər Əliyev haqq-ədalət carçısı, möhkəm əqidəli, mübariz şəxsiyyət idi

Heydər Əliyevin bütün uğurlarının mənbəyində ilk növbədə onun əqidəsi, öz xalqına, dövlətinə və dövlətçiliyə sonsuz sədaqəti, tükənməz enerjisi və təşkilatçılıq bacarığı, haqq-ədaləti qorumaq və bu yolda dönmədən mübarizə aparmaq, haqqı nahaqqa verməmək, haqsız güclünün yox, haqlı zəiflərin hüququnu müdafiə etmək və s. kimi xarakterik xüsusiyyətləri dururdu. O, həmin ideyaları ardıcıl şəkildə SSRİ-də mühüm dövlət və partiya vəzifələri tutmaqla həyata keçirirdi və həmin vaxt hakim kommunist rejimi çərçivəsində də həmin ideyaları həyata keçirməyin mümkün olduğuna inanırdı. Lakin tarixi təsadüf nəticəsində 1985-ci ilin aprelində SSRİ-nin başına M.S.Qorbaçov kimi avantürist bir siyasətçi gəldi. Heydər Əliyev o vaxtkı Sovet rəhbərliyinin yeritdiyi səriştəsiz, qərəzli, qeyri-peşəkar, ədalətsiz, ayrıseçkilik, antimüsəlman və antitürk siyasətindən narazı qalaraq 1987-ci ilin oktyabrında tutduğu vəzifələrdən istefa verdi və siyasət okeanının alt qatına çəkilərək ovaxtkı hakimiyyətə qarşı müxalifət mövqeyi tutdu.

1990-cı ilin 20 Yanvarında Sovet ordusu tərəfindən Bakıda qırğın törədilərkən Moskvada ittifaq səviyyəli fəxri təqaüddə yaşayan Heydər Əliyev qan içində boğulan xalqının dar ayaqda olmasına dözə bilmədi. O, həmin qırğının sabahı öz övladları: yeganə oğlu- indiki Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevlə, qızı və nəvələri ilə birlikdə, Azərbaycan SSR-in Moskvada olan nümayəndəliyinə gələrək M.S.Qorbaçov başda olmaqla SSRİ rəhbərliyini və Ə.Vəzirov başda olmaqla Azərbaycanın o vaxtkı rəhbərliyini Azərbaycan xalqının qanının tökülməsində birbaşa müqəssir olmaqda günahlandırdı. Bu hadisələrin gedişində, SSRİ dağılanda və Azərbaycanın müstəqilliyi uğrunda mübarizə başlayanda Heydər Əliyev müstəqil Azərbaycanda Günəş kimi yenidən doğdu. 1990-cı ilin iyun ayının 18-də doğma vətənə qayıdan Heydər Əliyev çox keçmədən o zaman respublikada başlanmış milli azadlıq hərakatının və siyasi - tarixi proseslərin önündə gedərək, həmin dövrdə dünyanın diqqətində olan Azərbaycanda 1993-cü ilin oktyabrında keçrilən prezident seçkilərində demokratik seçki yolu ilə, yenidən, 2-ci dəfə Azərbaycan dövlətinin rəhbəri- Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçildi.

Azərbaycanda yenidən hakimiyyətə qayıdan, prezident Heydər Əliyevin həyata keçirdiyi müdrik daxili və xarici siyasət nəticəsində qısa müddət ərzində ölkəmizdə vətəndaş müharibəsinin qarşısı alındı, milli-həmrəylik və birlik yarandı, respublika müxtəlif hissələrə parçalanmaqdan, iqtisadi böhrandan, geriləmədən və tənəzzüldən xilas oldu. Onun müdrik siyasəti və ölməz ideyaları Azərbaycanı işığa boyadı. "Əsrin Müqaviləsi", "Bakı-Tbilisi-Ceyhan", "Bakı-Tbilisi-Ərzurum", "Bakı-Tbilisi-Qars" və s. kimi layihələr isə bütün dünyanı heyran etdi. Ona görə də, dünyanın bir çox dövlətlərində hazırda heç bir liderə və dövlət xadiminə qismət olmayan sayda məhz Heydər Əliyevin heykəlləri, büstləri qoyulmuş, onun adına küçələr, meydanlar və parklar verilmiş, haqqında cild-cild kitablar yazılmışdır.

Heydər Əliyev şəxsiyyətinə olan sonsuz məhəbbət

Bu məqaləni yazarkən mən qarşıma ulu öndərimiz Heydər Əliyevin bir tarixi şəxsiyyət və siyasi lider kimi tərcümeyi-halını yazmaq, Azərbaycanda və dünya siyasətində oynadığı rolu və gördüyü mühüm əhəmiyyətli işləri sadalamaq, onun əsas xarakterik xüsusiyyətlərini və prinsiplərini qeyd etmək, bütün siyasi fəaliyyətinin elmi-nəzəri tərəflərini, rəhbərlik və idarəetmə fəlsəfəsinin ən mühüm cəhətlərini analitik təhlil etmək məqsədini qoymuşam. Ancaq belə bir çətin vəzifənin öhdəsindən gəlmək o qədər asan olmasa da, Heydər Əliyev şəxsiyyətinə olan sonsuz məhəbbət və sədaqətim məni cəsarətlə bu işin altına girməyə ruhlandırır.

Bir tarixi şəxsiyyət və dövlət xadimi olaraq Heydər Əliyev XX əsrin 70-ci illərindən bu günə kimi son 50-60 ildə Azərbaycanın şərəfli tarixini yaradan və yazan dövlət başçısı olub. Biz tarixçilərin, alimlərin, jurnalistlərin, digər qələm sahiblərinin vəzifəsi isə bu tarixi həqiqi, obyektiv, olduğu kimi yazmaqdan ibarətdir. Həmişə olduğu kimi, bu gün də ulu öndərin siyasi fəaliyyətinə kölgə salmaq üçün cəhdlər edilir, onun şəxsiyyətinə qarşı müxtəlif iftiralar atılır. Biz siyasətçilərin, siyasətşünasların , tarixçilərin, tarixi mövzuda yazan digər qələm sahiblərinin, bədii əsərlər yazanların üzərinə gələcək nəsillər qarşısında tarixi həqiqətləri obyektiv şəkildə və vicdanla qələmə almaq kimi böyük məsuliyyət düşür. Bu mənada, Heydər Əliyevin Azərbaycan tarixində və bötövlükdə dünya siyasətində oynadığı böyük rolu qələmə almaq şərəfli və olduqca məsuliyyətli bir məsələdir. Heydər Əliyev haqqında yazmaq həm ona görə şərəfli və məsuliyyətli bir məsələdir ki, bu, Azərbaycanın son 50 illik tarixini, siyasi, iqtisadi,mədəniyyət tarixini, bu tarixin şərəfli mübarizələrlə, quruculuq-abadlıq işləri, elm,təhsil sahəsində əldə edilmiş nailiyyətləri, möhtəşəm anlarını, qələbələri, uğurları və həmin dövrdə Azərbaycanda görülməli olan, lakin hansı səbəblərdənsə başa çatdırılması mümkün olmayan ən böyük vəzifələri yazmaq deməkdir. Eyni zamanda bu, həm də Azərbaycan xalqının müstəqillik uğrunda mübarizə tarixini, xalqımızın başına gətirilən faciələri, torpaqlarımızın erməni millətçiləri tərəfindən işğal olunması səbəblərini və ümummilli lider Heydər Əliyevin yenidən hakimiyyətə qayıdaraq Azərbaycan dövlətini və xalqını xilas etmək naminə mübarizələrdən keçən ömür yolunu yazmaq deməkdir.

Bir siyasi lider kimi Heydər Əliyev özünəməxsus, heç kəsə bənzəməyən şəxsiyyət olub

Heydər Əliyevin həyatı Azərbaycanın respublikaçılıq tarixinin (bu tarixi 1918-ci ildən götürsək) yarıdan çoxunu əhatə edir. Azərbaycanın son 50 illik tarixinin hər bir səhifəsi Heydər Əliyevin iştirakı ilə yaradılıb və yazılıb. Onun 1969-cu ilin 14 iyulunda Azərbaycan rəhbəri seçilməsindən vəfat etdiyi günədək göstərdiyi titanik fəaliyyət vətənimizin inkişafına, onun çiçəklənməsinə, dünya dövlətləri cərgəsində öz layiqli yerini tutmasına xidmət etmişdir. Həmin illər ərzində Heydər Əliyev Azərbaycanda birinci şəxs olub və dünya siyasətində ən məşhur şəxslərdən birinə çevrilib. Çox az dövlət xadimi, siyasətçi tapılar ki, bu qədər böyük müddətdə öz xalqına, millətinə ülvi məhəbbətlə, sevərək və sevilərək rəhbərlik edə bilsin.

Heydər Əliyevi təkcə Azərbaycan xalqı yox, bütün türk və müsəlman dünyası sevir və onunla fəxr edir. Fəqət, təkcə türk və müsəlman dünyasımı? Sovetlər Birliyi tərkibində olduğumuz dövrdə bütün SSRİ xalqları onun şəxsində öz gələcək dövlət başçısını və liderini gördü. Amerika Birləşmiş Ştatlarında onu Corc Vaşinqtonla, Yaponiyada bu dövlətin qurucusu olan Siyaqunla, Almaniyada Konrad Adenauerlə, Fransada Şarl De Qolla, Böyük Britaniyada Uinston Çörçillə müqayisə edirdilər. Kiminlə, hansı tarixi şəxsiyyətlə müqayisə olunmasından asılı olmayaraq, Heydər Əliyev bənzərsiz, heç kimlə müqayisə olunmaz tarixi şəxsiyyət olmuşdur. Bəs onun bənzərsizliyi nədədir?

Heydər Əliyev konkret olaraq bir siyasi sistemə sığmayan liderdir. O, Sovet İttifaqı dövründə marksizm-leninizm ideologiyasının təsiri altında böyüyüb, sovet sisteminin qanun-qaydaları çərçivəsində işləyərək, bu ideyalara inanaraq və sədaqətlə xidmət edərək SSRİ -nin ən yüksək partiya və dövlət vəzifələrinə qədər yüksəldi. O, həmin sistemin müsbət cəhətlərindən Azərbaycan dövlətinin inkişafı, xalqımızın milli-mənəvi dəyərlərinin dünyada tanınması və təbliği naminə istifadə edə bildi. O, Azərbaycan xalqının milli xarakterini, xüsusiyyətlərini dünyaya açıb göstərərək xalqımızı keçmiş SSRİ məkanında mədəni, əməksevər, qonaqpərvər, dünya şöhrətli şair və yazıçılar, alimlər, bəstəkarlar, müğənnilər, dövlət xadimləri və başqa sahələrdə istedadlı şəxsiyyətlər yetirmiş, qədim tarixi, zəngin mədəni irsi: musiqisi, incəsənəti, ədəbiyyatı və s. olan bir xalq olduğunu sübut etmişdir. Heydər Əliyev Moskvada yüksək vəzifələr tutduğu zaman isə bütün SSRİ tərkibinə daxil olan respublikaların və xalqlarının inkişafı və tərəqqisi naminə yorulmadan çalışmışdır.

Lakin Heydər Əliyev Sovet ideologiyasının başında duran M.S.Qorbaçov başda olmaqla o vaxtkı rejimin əsirinə çevrilmədi. O, kommunist ideologiyasının hər bir müddəasını öz zəngin və əzəmətli təfəkkür süzgəcindən keçirir, onları praktikada yoxlayır, elmi-siyasi baxımdan düzgün olanları saxlayır, onların yaxşı cəhətlərini götürüb dövlət və xalq naminə istifadə edir, pis tərəflərini isə atırdı. Bəzi sovet liderləri kimi o, öz dilini, dinini, milli mənsubiyyətini unudan, milli - mənəvi dəyərlərdən uzaq düşən kosmopolit siyasətçilərdən və dövlət xadimlərindən biri olmadı. Ona görə ki, Heydər Əliyev bir siyasi lider və tarixi şəxsiyyət kimi milli-mənəvi köklərə və dəyərlərə bağlı olan, milli ideyalara və bəşəri dəyərlərə söykənərək öz siyasi təlimini yaradan, həmin ideologiya ilə milyonları öz ardınca apara bilən dühalardan idi.

Ona görə də, SSRİ-nin son rəhbəri M. S. Qorbaçovun və onun yaxın ətrafının yeritdiyi dağıdıcı, səriştəsiz, mücərrəd "yenidənqurma" siyasəti nəticəsində keçmiş SSRİ məkanında siyasi, iqtisadi və mənəvi böhran yarananda bu siyasətə qarşı ilk çıxanlardan biri məhz Heydər Əliyev oldu. 1985-ci ildən sonra Sovet rəhbərliyi tərəfindən antimüsəlman və ermənipərəst mövqe tutularaq Azərbaycan, Özbəkistan, Qazaxıstan və digər türk və müsəlman respublikalarına qarşı ədalətsiz qərarlar qəbul ediləndə də ilk olaraq məhz o, siyasi büro üzvü kimi öz etiraz səsini qaldırdı. Heydər Əliyev SSRİ-nin dağılması prosesinin başlanması nəticəsində tarixi zərurət yarananda, həmin siyasi təlim və ideyalardan vaxtında uzaqlaşa bildi. O vaxtkı Sov.İKP. MK və Siyasi Büro üzvlərini və rəhbər vəzifə tutmuş tarixi şəxsiyyətlərin hər birinin tərcümeyi-halını götürüb biz təhlil etsək, onların həmin siyasi sistemin və mövcud konkret tarixi dövrün qəhrəmanı, lideri olduğunun şahidi olarıq. Lenin,Stalin XX əsrin əvvəllərində inqilab edərək yeni dövlət quran inqilabçı liderlər idilər. N S Xruşşov, L.İ.Brejnev, Y.V.Andropov, M.S.Qorbaçov isə SSRİ-ni dinc dövrlərdə idarə edən rəhbərlər idi. Yalnız mənsub olduqları mövcud siyasi sistemin, ideologiyanın və şəraitin qəhrəmanı olan bu liderlərin bəziləri inqilabçı, bəziləri islahatçı-reformator, bəziləri konservator, bəziləri də diktator kimi tarixdə qaldılar. Amma Heydər Əliyevdə bu liderlərdən heç birinə bənzəmiyən xüsusiyyətlər var. Onun özünəməxsusluğu, bənzərsizliyi ondan ibarətdir ki, tarixi şəxsiyyət kimi, o, həm sovet dövrünün, həm də müasir dövrümüzün lideri və qəhrəmanı olub. Bunun sirri nədədir? Nədən Heydər Əliyevin baxışları bir ictimai-siyasi sistemə sığmırdı? Nədən iki müxtəlif ictimai-siyasi quruluşda, müxtəlif baxışların hökmran olduğu dövrdə o, eyni məharət və bacarıqla, sevgi və istəklə öz xalqına və dövlətinə rəhbərlik edib, eləcə də bütün dünya liderləri və xalqları tərəfindən eyni dərəcədə qəbul olunub, sevilib və rəğbətlə qarşılanıb?

Bunun əsas səbəbi bir siyasi lider kimi Heydər Əliyevi xarakterizə edən əsas xüsusiyyətlərdə özünü göstərir: Heydər Əliyev- dünyagörüşü baxımından azərbaycançılıq ideologiyasına, İslam dininə, milli-mənəvi dəyərlərə bağlı, inamlı, təmiz əxlaqlı, vicdanlı, demokratik düşüncəli bir tarixi şəxsiyyət;- sadə insanların hüquqlarının qorunması uğrunda barışmaz və ardıcıl mübarizə aparan demokrat; - dövrünün görkəmli maarifçi filosofu; realist, praqmatik, reformator, güclü dövlətçi, qanunçu, qeyri-adi təşkilatçılıq bacarığına, idarəçilik məharətinə malik bir dövlət rəhbəri; - dünyada sülh, demokratiya və haqq-ədalət, ümumbəşəri, multikulturalizm ideyalarının daşıyıcısı olan, onları yorulmadan təbliğ edən, başqa millətlərə və dinlərə qarşı həqiqi tolerant olan beynəlmiləlçi idi. Tarixçilər, jurnalistlər və politoloqlar Heydər Əliyevi bir siyasətçi, dövlət xadimi kimi xarakterizə edərkən onun özünəməxsus bir lider kimi əsas xüsusiyyətlərindən, əbədiyaşar, ölməz ideyalarının müsir dövrə tətbiqinin vacibliyindən, qurub-yaratmaq bacarığından, dövlətçilik və idarəetmə təcrübəsindən, elmi-nəzəri, fəlsəfi baxışlarından nə qədər bəhs etsələr də yenə azdır və bu mövzu daim aktual olaraq qalacaqdır.

Heydər Əliyev dahiliyinə, böyük ideya və təşkilatçılıq bacarığına görə,bütün dövrlərin liderləri hesab olunan Böyük Pyotr, Mustafa Kamal Atatürk, Corc Vaşinqton, Şarl de-Qoll və başqa dünya səviyyəli siyasətçilərlə bir sırada dayanır. Böyük Pyotr XVIII əsrin əvvəllərində Rusiyanın çarı olaraq Rusiyanı dünyanın lider dövlətlərindən birinə çevirdi. Ona görə də Böyük Pyotr ləqəbi qazandı və onun heykəlləri Rusiyanın hər bir güşəsində qoyulub. Mustafa Kamal Atatürk isə Birinci Dünya Müharibəsindən məğlub durumda çıxan, parçalanmaqda və öz dövlətçiliyini itirməkdə olan Türkiyəni xilas etdi və müasir Türkiyə Cumhuriyyətinin banisi kimi tarixə öz adını əbədi olaraq həkk elətdirdi. Eləcə də, Ruzvelt müasir Amerika Birləşmiş Ştatlarını, Şarl de Qoll müasir Fransanı, Uinston Çorçill müasir Böyük Britanıyanı İkinci Dünya Müharibəsindən qalib çıxaran və bacarıqla idarə edən dövlət xadimləri idilər. Heydər Əliyev isə dünyada 60 milyonluq bir xalqın yeganə dövləti olan müasir Azərbaycanın memarı, xilaskarı və qurucusudur.

Heydər Əliyev məktəbi

Bir çox körkəmli dövlət xadimləri, o cümlədən çoxsaylı alimlər, tarixçilər, filosoflar, jurnalistlər, politoloqlar və başqaları Heydər Əliyev ideyalarının və siyasi kursunun əsas müddəalarını, prinsip və xüsusiyyətlərini müxtəlif aspektən işıqlandıran xeyli sayda sanballı əsərlər yazmışlar. Onlar Heydər Əliyev siyasi idarəetmə məktəbinin, iqtisadi idarəetmə məktəbinin, elmi-fəlsəfi məktəbinin əsas xüsusiyyətlərindən bəhs ediblər. Lakin bütöv halda Heydər Əliyev siyasi kursunu, onun siyasi fəaliyyətini elmi sistem halında təhlil edib, indiyə qədər yazılmış elmi məqalələri və kitabları öyrənən bir akademiyaya ehtiyac vardır.

Bəzi müxalifyönlü müəlliflər xalqı çaşdırmaq məqsədi ilə "Heydər Əliyev siyasi kursu"nun mahiyyətini məqsədyönlü və qərəzli şəkildə şər və böhtan atmaqla şərh edirlər. Tarixi şəxsiyyətlərə qiymət verən və bu haqda yazanların əsas vəzifəsi tarixi gerçəkliyi obyektiv şəkildə, hər şeyi öz adı ilə adlandıraraq, vicdanla yazmaqdan ibarətdir. Əgər Heydər Əliyev ömrünün 50 ildən çoxunu bu xalqın və dövlətin inkişafına həsr edibsə, Azərbaycanı qurub-yaratmağa sərf edibsə, Heydər Əliyevin fikirlərinə, onun ideyalarına, nəzəri-ideoloji baxışlarına hər hansı hücum xalqın tarixi keçmişinə hücum deməkdir. Heydər Əliyevin ideyaları "Heydər Əliyev- dövlət idarəçiliyi məktəbi" kimi tarix, siyasi tarix, fəlsəfə, hüquq və s. sahələr üzrə tariximizə qızıl hərflərlə həkk olunmalı, xüsusi fənn kimi bütün ali məktəblərdə tədris olunmalıdır. Bəs nədir "Heydər Əliyev" siyasi kursu və dövlət idarəçiliyi məktəbi? Bu siyasi məktəbin təməl ideyaları, əsas prinsip və xüsusiyyətləri nədən ibarətdir?

Bir dövlət xadimi kimi Heydər Əliyevin Azərbaycan dövlətinə istər sovet dövründə, istərsə də müstəqillik dövründə rəhbərlik etdiyi zaman söylədiyi fikirlər, müxtəlif yığıncaqlarda etdiyi nitqlər və məruzələr, verdiyi bəyanatlar "Heydər Əliyev siyasi kursu"nun əsas prinsip və xüsusiyyətlərini özündə əks etdirir. Bizim vəzifəmiz onları ardıcıl şəkildə oxumaqdan, sistemləşdirib vahid nəzəri sistem halında gələcək nəsillərə çatdırmaqdan ibarətdir. Heydər Əliyev tarixi hadisələrin fəal iştirakçısı kimi bunları vahid sistem halına gətirməyə vaxt və macal tapmadı. Əgər biz bu tarixi şəxsiyyətin yetirmələri və davamçıları olaraq həmin məktəbin əbədiyaşar olmasını istəyiriksə, bunu bizim özümüz etməliyik. Ona görə etməliyik ki, müstəqil Azərbaycanın qurulmasının və inkişaf etdirilməsinin elmi-nəzəri bazasının hansı prinsiplərə söykəndiyini gələcək nəsillər asanlıqla dərk edə bilsinlər.

Heydər Əliyevçilik - Müstəqil, azad və müasir Azərbaycan dövlətini qurmaq, inkişaf etdirmək və əbədi etmək üçün Azərbaycan xalqının milli mənəvi potensialından, onun tarixi təcrübəsindən qaynaqlanan, milli dövlətçilik ənənələrini real şəkildə dirçəldən və gerçəkləşdirən, ona əbədiyyət qazandıran, müasir və qabaqcıl dövlətlərin təcrübəsindən və bəşər sivilizasiyasının nailiyyətlərindən istifadə edərək demokratik islahatlar və təkamül yolu ilə Azərbaycan xalqını və dövlətini daim müasirləşdirən və yeniləşdirən, bütün dünya azərbaycanlılarını vahid bir ideya ətrafında birləşdirə bilən, sosial-ədalət və humanizm prinsiplərinə söykənərək dövlət daxilində ümummilli-mənəvi birliyə və sosial-iqtisadi rifaha doğru aparan, dünyanın bütün xalq və millətləri ilə sülh və əminamanlıq şəraitində yaşamağa önəm verən mükəmməl fəlsəfi- siyasi, milli-mənəvi və dövlət idarəçiliyinə aid zəngin və zəruri baxışlar sistemidir.

Bu siyasi idarəetmə məktəbinin əsas prinsip və xüsusiyyətləri ən azı aşağıdakılardan ibarətdir:

1. Milli dövlətçilik, qanunçuluq və demokratiya;

2. İslahatçılıq;

3. Azərbaycançılığa və milli-mənəvi dəyərlərə bağlılıq;

4. Sosial ədalət və humanizm;

5. Beynəlmiləlçilik və bəşərilik.

Birinci prinsip - Dövlətçilik haqqında danışarkən, ilk öncə, ümummilli lider Heydər Əliyevin belə bir fikrini yada salmaq istərdim: **"Müstəqilliyi elan etmək hər bir xalq üçün, hər bir ölkə üçün tarixi hadisədir. Böyük xöşbəxtlikdir. Amma müstəqilliyi yaşatmaq və onu dönməz etmək, sarsılmaz etmək bundan da böyük vəzifədir, bundan da böyük xöşbəxtlikdir".**

(Ardı səh.3-də)

(Əvvəli səh.2-də)

Azərbaycan xalqı bu gün o xöşbəxtliyi yaşayır. Lakin bu xöşbəxtlik xalqımıza elə-belə, asan başa gəlməyib. Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi xalqımızın azadlıq uğrunda apardığı qanlı mübarizənin, əzmkarlığının, döyüşkənliyinin və son anda müdrik qərar qəbul edərək ümummilli lider Heydər Əliyevin hakimiyyətə dəvət etməsi sayəsində əldə edilib. 1993-cü ilin 15 iyununda Azərbaycan Respublikası parçalanmaq, məhv olmaq təhlükəsi ilə üz-üzə qaldığı zaman xalqın təkidli tələbi ilə yenidən hakimiyyətə qayıdarkən ulu öndər Heydər Əliyevin bəyan etdi: **"Mən ömrümün bundan sonra qalan hissəsini də Azərbaycanın müstəqil dövlət kimi inkişaf etməsinə həsr edəcəyəm".**

Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışı nəticəsində qısa zaman kəsiyində 1988-92-ci illərdə ölkəmiz düşdüyü xaosdan, vətəndaş müharibəsi təhlükəsindən, parçalanmaqdan xilas oldu. Heydər Əliyevin qətiyyəti və dövlətçilik əzmi sayəsində 1993-cü ilin iyununda Gəncədə polkovnik Sürət Hüseynovun rəhbərliyi altında başlanmış qiyam dinc yolla, qardaş qanı axıdılmadan aradan qaldırıldı və ölkə vətəndaş müharibəsi təhlükəsindən xilas olundu. Onun cəsarəti və qətiyyəti sayəsində, 1993-cü ilin sentyabrında Lənkaranda Əlikram Hümbətovun rəhbərliyi altında başlanmış separatçı "Talış-Muğan Respublikası"nın varlığına son qoyuldu, Simalda bədnam "Sadval" separatçı hərəkatı darmadağın edildi və beləliklə də, ölkəmizin bir neçə yerə parçalanmasının qarşısı alındı. Məhz onun cəsarəti, qətiyyəti və müdrik idarəetmə təcrübəsi sayəsində, 1994-cü ilin oktyabrında yenə ovaxtkı baş nazir Sürət Hüseynovun rəhbərliyi altında planlaşdırılan dövlət çevrilişi cəhdinin, 1995-ci ilin martın 13-17 tarixlərində baş qaldıran Rövşən və Mahir Cavadov qardaşlarının dövlətçilik əleyhinə başladıqları qiyam cəhdlərinin qarşısı məharətlə alındı. Bununla da Azərbaycanı müxtəlif hissələrə parçalamaq, onun ərazilərini işğal etmək, müstəqilliyinə son qoymaq, ölkəmizdə ictimai-siyasi sabitliyi pozmaq, hakimiyyəti ələ keçirmək istəyən daxili və xarici qüvvələrin bədnam niyyətləri puç oldu. Ulu öndər öz qətiyyəti, cəsarəti sayəsində, xalqın vətənpərvər, qeyrətli nümayəndələrinə; sadə insanlara, gənclərə, ziyalılara arxalanaraq müstəqilliyimizi xilas etdi. O demişdir: **"Mənim həyat amalım bütün varlığım qədər sevdiyim Azərbaycan xalqına, dövlətçiliyimizə, ölkəmizin iqtisadi, siyasi mənəvi inkişafına xidmət olub. Bu yolda bütün gücümü və iradəmi yalnız müdrik və qədirbilən xalqımdan almışam. Ən çətin anlarda, ən mürəkkəb vəziyyətlərdə yalnız və yalnız xalqıma arxalanmışam. Bu da mənə dözüm, iradə verib və bütün uğurlarımı təmin edib".**

Ulu Öndər daim öz çıxışlarında vurğulayırdı ki, "Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi əbədidir, dönməzdir və sarsılmazdır". Bu, o deməkdir ki, bizim hər hansı dövlət, dövlətlər qrupu və ya beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlıq etməyimiz Azərbaycanın süverenliyinə, dövlət müstəqilliyinə, onun ərazi bütövlüyünə xələl gətirməməlidir. Azərbaycan dövlətçiliyi qanunçuluğun möhkəmləndirilməsi və hüquqi demokratik islahatların həyata keçirilməsi yolu ilə möhkəmlənməli və tədrici demokratik islahatlar yolu ilə inkişaf etməlidir. Ulu öndərin söylədiyi bir fikir "Yaxşı hökumət o deyil ki, xalqını xoşbəxt görmək istəyir, yaxşı hökumət o hökumətdir ki, bunu hansı vasitələrlə etməyi bacarır."- fikri hakimiyyətin fəaliyyətində əsas tesis, şüar kimi götürülməlidir. Bu fikri analoji olaraq XX əsrdə Azərbaycana rəhbərlik etmiş dövlət xadimlərinə də şamil etmək olar. Yaxşı dövlət başçısı o şəxs deyil ki, Azərbaycanı müstəqil, azad, demokratik və xoşbəxt görmək istəyir. O şəxsiyyətdir ki, bu məqsədlərə hansı vasitələrlə çatmağı, onu reallığa çevirməyi bacarır.

Ümummilli lider Heydər Əliyev Azərbaycan respublikasının xarici siyasətinin əsas vəzifəsini belə müyyən etmişdir: **"Respublikamızın qarşısında duran əsas vəzifələrdən biri Azərbaycanın mənafeyini dünya miqyasında müdafiə edə bilən ağıllı, səriştəli xarici siyasətin yürüdülməsidir. Bizim xarici siyasətimiz birinci növbədə Azərbaycanın dövlət müstəqilliyini təmin etməyə yönəldilməlidir. Bunun üçün dünyanın bütün dövlətləri ilə bərabərhüquqlu, qarşılıqlı faydalı əlaqələr yaratmalı və inkişaf etdirməliyik, bu əlaqələrdən həm Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq mövqelərini möhkəmləndirmək üçün, həm də respublikanın iqtisadiyyatını, elmini, mədəniyyətini inkişaf etdirmək üçün səmərəli istifadə etməliyik".**

Qanunçuluq prinsipi dövlətçiliklə sıx bağlıdır

Heydər Əliyev 1993-cü ildə hakimiyyətə gəldiyi ərəfədə Azərbaycanda tam xaos, anarxiya hökm sürürdü və qanunçuluq barədə danışmaq belə mümkün deyildi. Ulu öndərin hakimiyyətə qayıdışı nəticəsində ölkədə qanunsuz əlisilahlı dəstələr dərhal tərk-silah olundu. Əhalidə olan silah, döyüş bölgələrindən paytaxta hakimiyyət çevrilişi üçün gətirilmiş ağır texnika, mina atan,partlayıcı qurğular,əl qumbaraları və s. könüllü şəkildə dövlətə təhvil-təslim edildi. Bununla da qanunsuz silahlı birləşmələrin və dəstələrin fəaliyyətinə son qoyuldu. Ölkədə möhkəm ictimai-siyasi sabitlik bərqərar oldu və real dövlət quruculuğu prosesi başlandı.1995-ci il noyabrın 12-də keçirilən parlament seçkiləri, ümumxalq səsverməsi ilə qəbul olunan Yeni Konstitutsiya, 1994-cü il 9 avqust tarixli "Cinayətkarlığa qarşı mübarizənin gücləndirilməsi, qanunçuluq və hüquq qaydalarının möhkəmləndirilməsi tədbirləri haqqında "Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin fərmanı,1998-ci il fevralın 10-da Azərbaycanda ölüm hökmünün ləğvi haqda fərman, 1998-ci ildə Azərbaycan Konstitutisiya Məhkəməsinin fəaliyyətə başlaması, 1998-ci il iyunun 18-də "Azərbaycanda insan hüquqlarının müdafiəsinə dair Dövlət Proqramı" və s. kimi tarixi əhəmiyyətli sənədlər məhz ümummilli lider Heydər Əliyevin zəkası və müdrik rəhbərliyi sayəsində qəbul edilmiş və bununla da ölkəmizdə hüquqi dövlət qurucülüğunun mıhkəm bünövrəsi qoyulmuşdur.

Heydər Əliyev müasir Azərbaycan dövlətinin banisi, xilaskarı və qurucusudur. Ulu Öndər həm Azərbaycan xalq hərəkatının, həm də Azərbaycan milli azadlıq hərəkatının həqiqi lideri olmuşdur. O, 70-ci illərdən başlayaraq

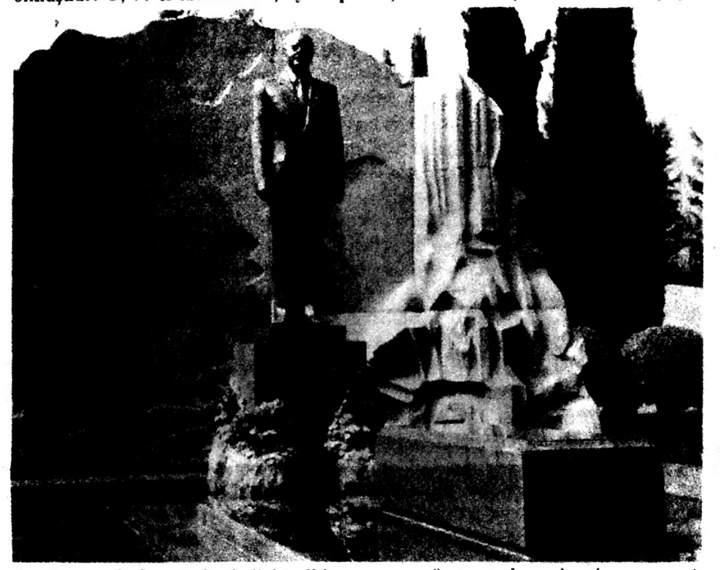

Azərbaycanda həyata keçirdiyi tədbirlər nəticəsində, uzun illər ərzində nəfəs dərmədən, kecə-gündüz bilmədən çalışmaqla Azərbaycanı Sovetlər İttifaqının ən qabaqcıl, iri addımlarla irəliləyən, inkişaf etməkdə olan, özünü tam yaşatmağa qabil olan və bütün istiqamətlər üzrə çiçəklənən bir respublikasına çevirdi. O, uzunillik siyasi fəaliyyəti ilə Azərbaycanı qurub-yaratmaqla QURUCU LİDER, müstəqillik dövründə isə Azərbaycanı parçalanmaqdan və məhv olmaqdan xilas edən XİLASKAR LİDER kimi tariximizə düşmüşdür.

XX yüzillikdə Azərbaycana rəhbərlik etmiş şəxsiyyətləri bir-bir gözümüz önündən keçirsək görərik ki, onlardan heç biri Heydər Əliyev qədər Azərbaycan xalqına və dövlətçiliyinə uzun müddət ərzində bacarıq və səriştə ilə xidmət etməyə nail ola bilməyib.

Heydər Əliyevin bir siyasi lider kimi özünəməxsus xüsusiyyətlərindən biri də onun dinc dövrdə, seçkilər yolu ilə hakimiyyətə gəlib dövləti məharətlə idarə edən, lakin ekstremal şəraitlərdə və böhran dövründə öz xalqının qabağında gedə bilməyən keçmiş sovet liderlərdən fərqli bir lider olmasıdır. Belə ki, Heydər Əliyevin Azərbaycanı tərk edib Moskvaya SSRİ rəhbərliyinə-Sovet İttifaqı Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsi Siyasi Bürosunun üzvü seçilməsindən və SSRİ Nazirlər Soveti Sədrinin Birinci Müavini vəzifəsinə təyin olunduqdan sonra da bir an belə olsa da, Azərbaycanla, öz doğma vətəni ilə əlaqəsini kəsmirdi. O vaxtlar Moskvada və SSRİ-nin başqa yerlərində tez-tez Azərbaycan mədəniyyət günləri keçirilir, mərkəzi telekanallarda, teatr səhnələrində Azərbaycanın ictimai-siyasi həyatı, "Koroğlu", "Arşın malalan", "O olmasın,bu olsun", "Min bir gecə" və s.kimi filmləri, opera, balet əsərləri,musiqisi nümayiş etdirilirdi.

Ulu öndər Heydər Əliyev SSRİ-yə başçılıq edə biləcək ən real və perspektivli rəhbərlərdən biri idi. Lakin Sovet rəhbərliyində təmsil olunan bəzi millətçi və şovinist əhvali-ruhiyyəli siyasətçilər tərəfindən müsəlman və türk mənşəli olduğuna görə, ona qısqanclıq olunaraq layiq olduğu vəzifəyə seçilməyə imkan verilmədi. 1987-ci ilin oktyabrın 21-də Dağlıq Qarabağı Azərbaycandan ayırıb Ermənistana birləşdirmək istəyən SSRİ rəhbəri M.S.Qorbaçov ilk öncə yolu üzərindən bu məqsədinə mane ola biləcək yeganə qüvvəni - Heydər Əliyevi hakimiyyətdən uzaqlaşdırdı. Bundan düz 40 gün sonra Dağlıq Qarabağ məsələsi ortaya atıldı və Azərbaycan torpaqlarının işğalına start verildi. Bununla əlaqədar olaraq, Azərbaycanda kortəbii xalq hərəkatı başlandı. Bu hərəkat başlayarkən Azərbaycan xalqının lideri Heydər Əliyev ümumittifaq əhəmiyyətli fəxri təqaüddə olsa da, Moskvada onun rəqibləri deyirdi ki, bütün bu xalq hərəkatının arxasında "Əliyevşina" durur. Ona görə də M.S.Qorbaçov öz yaxın ətrafının və Azərbaycanın yerli rəhbərləri olan Ə.Vəzirov, A.Mütəllibov, V.Hüseynov və başqalarının köməyi ilə var-gücünü "Əliyevçilik"lə mübarizəyə sərf edirdi. M.S.Qorbaçovun əsas məqsədi azad, müstəqil yaşamaq, öz torpaqlarını heç kəsə vermək istəməyən bir milləti susdurmaqdan, milli düşüncəli, vətənpərvər Heydər Əliyevçi kadrları vəzifədən kənarlaşdırmaqdan və Azərbaycanı kortəbii şəkildə Moskvanın iradəsinə tabe etməkdən, oyuncaq rejim qurmaqdan ibarət idi.

M.S.Qorbaçov başda olmaqla Sovet rəhbərliyi və onların Azərbaycandakı əlaltıları xalqımızın gözünü qorxutmaq və genişlənməkdə olan xalq hərəkatını yatırmaq məqsədi ilə 1990-cı ildə 20 Yanvar faciəsini törətdilər. 1992-ci ilin fevralın 25-dən 26-na keçən gecə isə erməni millətçiləri tərəfindən XX əsrin ən böyük və dəhşətli cinayətlərindən biri olan Xocalı soyqırımı törədildi. Lakin o vaxtkı Sovet rəhbərliyi və erməni millətçiləri torpaqlarımızın bir hissəsini işğal etsələr də, neçə-neçə digər faciələri törətsələr də, bir milyondan çox əhalimizi qaçqın və köçkün gününə salsalar da öz məqsədlərinə nail ola bilmədilər. Onlar Azərbaycan xalqının iradəsinə qalib gəlməyi sadəcə bacarmadılar. Bacarmadılar ona görə ki, Moskvanın planlarına qarşı çıxa biləcək güclü xalq hərəkatı və bu hərəkatın Heydər Əliyev tərəfindən vaxtilə müxtəlif peşə sahələrində yetişdirilmiş fəal iştirakçıları var idi. Lakin 1990-cı ilin iyununa qədərki dövrdə, Heydər Əliyev Moskvada yaşadığına görə, xalqın nəzərləri Moskvaya - Heydər Əliyevə dikilsə də, əli, səsi ona çatmırdı. 1990-cı ilin Yanvar hadisələri zamanı Heydər Əliyev Moskvadakı Azərbaycan nümayəndəliyinə gələrək Sovet rəhbərliyini və onların Azərbaycanda müxtəlif vəzifələrdə olan yerli əlaltıları ilə birlikdə Azərbaycan xalqına qarşı faciə törətməsi haqqında bəyanat verdi və onları siyasi və hüquqi cəhətdən cinayət törətməkdə ittiham etdi. Daha sonra Heydər Əliyev Azərbaycana - anadan olduğu doğma Vətəninin ayrılmaz bir parçası olan Naxçıvana gəldi. Beləliklə, 1990-cı il iyunun 18-i Heydər Əliyevin Azərbaycana qayıtması, daha sonra Naxçıvana getməsi, Sovet İttifaqı Kommunist Partiyası üzvlüyündən bəyanatla çıxaraq orada Naxçıvan MR Ali Məclisinin və Azərbaycan Ali Sovetinin deputatı və 1991-ci ilin sentyabrın 9-da Naxçıvan Ali Məclisinin sədri seçilməsi ilə Azərbaycanda 1988-ci ildə başlanmış kortəbii xalq hərəkatı 1991-ci ildən başlayaraq ardıcıl, mütəzəm və planlı hərəkata çevrildi və milli azadlıq hərəkatı mərhələsinə qədəm qoydu. Heydər Əliyev Vətəni darda olan vaxt ölkəyə qayıtdı və o zaman yenicə vüsət alan xalq hərəkatına qoşuldu.Artıq qısa müddət keçəndən sonra bu hərəkatın lideri Azərbaycan xalqının vətənpərvər oğlu və əvəzolunmaz siyasi xadim Heydər Əliyev idi. Ona görə ki, 1969-cu ilin iyulun 14-də hakimiyyətə gəldiyi ilk gündən başlayaraq Heydər Əliyev Azərbaycan xalqının etimad və inamını tam qazanmış, onun dərdinə və sevincinə hər an şərik olan əvəzolunmaz bir liderinə çevrilmişdi. Heydər Əliyev harada, hansı vəzifədə olubsa, xalqın ümid yeri, pənahı olub və milyonlarla insanın nəzərləri bir ümid çırağı kimi, bir haqq-ədalət carçısı kimi ona dikilib.

Heydər Əliyev ümumxalq məhəbbəti qazanmış liderdir.

1982-ci ilin dekabrında Heydər Əliyev Moskvaya Siyasi Büro üzvü və SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavini vəzifəsinə irəli çəkilərkən, o vaxtkı Dzerjinski adına (indiki Şəhriyar adına mədəniyyət sarayı) sarayda yolasalma mərasimi keçirilirdi. Televiziya ilə birbaşa translyasiya edilən həmin yığıncaqda iştirak edən insanların həm sevinc, həm də kədərlə axıtdıqları göz yaşları bir-birinə qarışmışdı. İnsanlar sevincdən göz yaşını ona görə tökürdü ki, son 70 ildə ilk dəfə olaraq Azərbaycan oğlu belə yüksək vəzifəyə qalxırdı. İnsanları kədərləndirən isə onun doğma respublikanı tərk etməsi idi. Bu, ümumxalq məhəbbətinin bariz nümunəsi idi. Daha sonra 1987-ci ilin oktyabrında Heydər Əliyev Moskvada tutduğu vəzifələrdən azad edilərkən bu hadisəni bütün Azərbaycan xalqı böyük kədər, qəm-qüssə hissi ilə qarşıladı.

Sonra cəmi üç il ərzində (1987-90-cı illər) Heydər Əliyev dövlət vəzifəsində olmayıb. Azərbaycanın son problemlərinin əksəriyyətinin də bünövrəsi məhz həmin illərdə qoyuldu. Azərbaycan xalqının oğul və qızları həmin dövrdə köks ötürərək deyirdi: "Əgər Heydər Əliyev vəzifədə olsaydı, bizim başımıza bu müsibətlər gəlməzdi". Taleyin hökmü ilə 1990-cı ilin iyununda Naxçıvana gələn Heydər Əliyev tezliklə yenidən siyasi meydana qayıtdı. Azərbaycan Ali Sovetinin deputatı seçilən gündən Ali Sovetin sessiyalarında millət vəkili kimi Azərbaycanı milli müstəqilliyə aparan Konstitusiya sənədlərinin qəbul olunmasını təklif etdi. Xalqı "referendum" yolu ilə SSRİ tərkibində saxlamağa çalışan respublika rəhbərliyinin səsinə səs verməməyə çağırdı. Dağlıq Qarabağın faktiki olaraq Azərbaycandan qoparılıb Ermənistana birləşdirilməsi məqsədini qarşılarına qoyan ermənipərəst qüvvələrin planlarını alt-üst etdi. Naxçıvan Ali Məclisinin sessiyalarında isə bilavasitə onun rəhbərliyi ilə Azərbaycanın müstəqilliyinin əsasını qoyan çox mühüm əhəmiyyətli sənədlər qəbul edildi. Heydər Əliyevin oturduğu Naxçıvan Ali Məclisinin binası faktiki olaraq Azərbaycan milli azadlıq hərəkatının qərargahına çevrildi. Həmin vaxt Azərbaycanın paytaxtı Bakıda hakimiyyət uğrunda amansız mübarizə gedirdi, moskvapərəst A.Mütəllibov müstəqillik haqqında qətiyyən düşünmürdü. O, ölkəni faciələrlə, vətəndaş müharibəsi ilə üz-üzə qoyub Moskvaya qaçdı. Daha sonra Azərbaycanın müstəqilliyinə tərəfdar olan, lakin bu müstəqilliyi əldə etməyin və qoruyub-saxlamağın üsul və vasitələrini bilməyən, müstəqilliyə mane olmaq istəyən qüvvələrlə bacarmayan, hakimiyyət uğrunda mübarizə aparan öz yaxın ətrafının iddialarının qarşısında aciz qalan Azərbaycan Xalq Cəbhəsinin sədri,xalq hərəkatının liderlərindən biri olan Əbülfəz Elçibəy də Azərbaycanın müstəqilliyini təmin edə bilmədi. Sonda o da öz vəzifəsini qoyub anadan olduğu doğma Kələki kəndinə getməyə məcbur oldu.

Bu sözləri yazmaqda məqsədim ondan ibarətdir ki, bu gün Azərbaycanda "xalq hərəkatı", "milli azadlıq hərəkatı" ifadələrini tez-tez dillərində əzbər edən, özlərini isə bu hərəkatın fəal iştirakçıları və rəhbərləri hesab edən, SSRİ-nin guya onlar tərəfindən dağıdıldığını və Azərbaycanın müstəqillik qazanmasını öz adlarına çıxan bəzi müxalifət nümayəndələrinə onu xatırlatmaqdır ki, onların özlərini lider adlandırması ilə xalqın əsl lider kimi qəbul etdiyi və tanıdığı şəxsiyyət arasında böyük fərq var. 1988-ci ildə başlanan xalq hərəkatının da, 1990-cı il 20 yanvardan etibarən başlanan milli azadlıq hərəkatının da əsl və həqiqi lideri, rəhbəri əvəzolunmaz ictimai-siyasi xadim olan Heydər Əliyev olmuşdur.

Heydər Əliyev bəzi dövlət başçıları və xalq hərəkatının iştirakçısı olan insanlar kimi millət, milli dövlət, müstəqillik, milli birlik, milli ləyaqət, milli ideologiya, milli dövlətçilik ifadələrini tez-tez işlətməklə özünə hörmət qazanmaq fikrində olmayıb. Əksinə dərin düşüncəyə söykənən müdrik fəaliyyəti ilə addım-addım, nəzərə çarpmadan Azərbaycanı milli müstəqilliyə doğru aparıb. SSRİ dağıldıqdan sonra isə yaranmış tarixi şəraiti nəzərə alaraq müstəqillik bayrağını məhz o özü ilk dəfə olaraq qaldırıb.

Heydər Əliyev öz çıxışlarında dəfələrlə vurğulamışdır ki, Azərbaycan Respublikasının müstəqilliyi tarixi bir hadisədir. Bu, Azərbaycan xalqının milli sərvəti, milli nailiyyətidir və bu müstəqilliyin əldə olunmasında hər hansı qrupun, hərəkatın, qüvvənin müstəsna xidmətləri olduğunu heç vəchlə qəbul etmək olmaz. Bu səmimi sözlərin doğruluğunu qəbul etməklə bərabər onu deməliyik ki, Azərbaycanın müstəqilliyinin qazanılması və qorunub-saxlanması uğrunda mübarizənin rəhbəri və bayraqdarı elə məhz Heydər Əliyevdir.

Son 80 illik müstəqillik tariximizdən çıxarmalı olduğumuz ən əsas ibrət dərsi odur ki, dəfələrlə müstəqillik qazansaq da, onu qoruyub saxlaya bilməmişik. Mən bir daha ulu ündər Heydər Əliyevin belə bir fikrini vurğulamaq istəyirəm ki, Azərbaycanın müstəqilliyinin qorunub-saxlanması onun əldə edilməsindən çox-çox çətindir. Heydər Əliyev həm müstəqilliyimizin qazanılmasında , həm onun qurulmasında , həm də onun qorunub-saxlanmasında və əbədi yaşamasında əvəzsiz rol oynamış dövlət xadimidir.

Heydər Əliyev müasir və müstəqil Azərbaycan dövlətinin banisidir. Milli dövlətə, Azərbaycan dövlətçiliyinə xidmət Heydər Əliyevin bütün siyasi fəaliyyətinin əsas prinsipini, mahiyyətini və mənasını təşkil edir.

İkinci prinsip olan islahatçılıq prinsipinə toxunarkən onu qeyd etmək istərdim ki, Heydər Əliyev bir dövlət başçısı kimi islahatçı, yenilikçi və refermator liderdir. İstər 1970-80-ci illər onun Azərbaycana rəhbərlik etdiyi dövrü, istər SSRİ rəhbərliyində olduğu 1982-87-ci illər dövrünü, istər Naxçıvan Ali Məclisinin sədri vəzifəsində işlədiyi 1990-93-cü illər dövrünü, istərsə də 1993-cü ilin iyununda yenidən hakimiyyətə qayıtdığı dövrü götürüb təhlil etsək, görərik ki, bu dövrün hər birində Heydər Əliyevin bütün siyasi fəaliyyəti cəmiyyətin ayrı-ayrı sahələrinin yenidən qurulmasından, radikal islahatların aparılmasından ibarət olmuşdur. Bir təşkilatçı lider kimi o qarşıda duran məqsəd və vəzifələri çox aydın gördüyündən həmin məqsəd və vəzifələrə çatmaq üçün lazım olan üsul və vasitələri yaratmağı çox cəsarətlə girişir, lazımi addımlar atır, köhnə iş metodlarını dəyişdirir və yeni dövrün tələblərini təmin edə biləcək kadrları cəsarətlə irəli çəkirdi. Sadalanan dövrlərin heç birində Heydər Əliyev qarşısına qoyduğu məqsədləri yarımçıq qoymayıb, onların hamısını axıra çatdıra bilib.

Heydər Əliyev böyük bacarıqla Azərbaycan xalqının milli mənafelərini əsas götürərək və onun tarixi arzularını reallaşdıraraq əbədiyaşar müstəqil Azərbaycan dövlətinin bünövrəsini qoymuşdur. Onun yaratdığı müasir Azərbaycan dövləti bir hüquqi demokratik dövlət kimi müasir dünyanın bütün sivil dövlətləri tərəfindən çox hörmətlə qəbul edilir.

Heydər Əliyev Azərbaycan xalqına xas olan mənəvi dəyərləri daim yüksək qiymətləndirmiş və onları bütün dünyaya tanıtmışdır. "Xalqımız nikbindir, başını heç vaxt aşağı tutmayıb, sınmayıb, əyilməyib, heç vaxt diz çökməyib", - deyən Heydər Əliyevin gücünün, qüdrətinin mənbəyi də məhz elə öz xalqı olub. Heydər Əliyev heç bir zaman öz xalqına kütlə və yaxud "obıvatel" kimi yanaşmayıb. Əksinə, o həmişə öz xalqının milli qürurunu uca tutub və "xalqımız qəhrəman xalqdır", - deyib. Ümummilli lider Heydər Əliyev dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi məsələsinə toxunaraq demişdir: **"Bizim vəzifəmiz, Azərbaycan dövlətinin vəzifəsi ondan ibarətdir ki, bütün ölkələrdə yaşayan azərbaycanlılara mümkün olan qayğını, diqqəti göstərsin, onların həyatı ilə maraqlansın və dövlətimizlə ayrı-ayrı ölkələrdə olan Azərbaycan icması arasında əlaqələri daha da inkişaf etdirsin. Azərbaycanın xaricində yaşayan azərbaycanlılar isə gərək, indi müstəqil Azərbaycan ilə daha da sıx əlaqələr qursunlar. Bunların hamısı dünyada olan bütün azərbaycanlıların birliyinin və həmrəyliyinin təmin olunması üçün əsas şərtlərdir".**

O, öz millətinə və xalqına inandığı kimi, Azərbaycan xalqı da məhz ona inanıb, ona etimad göstərib və bütün taleyini ona etibar edib. Heydər Əliyev isə hər zaman öz xalqının etimadını doğrultmuş bir siyasətçi idi. Biz hamımız, müəllimi Heydər Əliyev olan bir siyasi məktəbin tələbələri zaman-zaman Heydər Əliyevdən öyrənməli, onun bütün fəaliyyət prinsiplərini rəhbər tutmalıyıq.

İlham Əliyev Heydər Əliyev siyasi kursunun ən layiqli davamçısıdır

Bu gün müasir Azərbaycan dövlətçiliyini möhkəmləndirən, onu güclü edən iki mühüm əhəmiyyətli faktor var: Heydər Əliyev ideyaları və xalq-iqtidar birliyi. Əbədiyaşar Heydər Əliyev ideyaları və bu ideyaların və siyasi kursun ən layiqli davamçısı olan, Azərbaycan Respublikasının prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi altında iqtidarla xalqın birliyi, həmrəyliyi ölkəmizdə möhkəm ictimai-siyasi sabitliyin qorunub saxlanmasının, milli həmrəyliyin və sosial-iqtisadi inkişafın təminatıdır. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev 2017-ci il mayın 26-da "Buta" sarayında 28 May-Respublika günü münasibəti ilə keçirilən rəsmi qəbulda etdiyi nitqində demişdir: "Sabitliyin əsl mahiyyəti ondadır ki, xalq dövlət siyasətini dəstəkləsin, xalq vəziyyətlə razı olsun, xalq inkişafla qürur duysun.Biz,bax bu sabitliyi yaratmışıq və Azərbaycanda möhkəm sürən sabitliyin təməlində bu amillər dayanır: -xalq-iqtidar birliyi, bizim siyasətimiz və əldə edilmiş uğurlar. Ən yaxşı təbliğat vasitəsi real həyatdır. Bu gün Azərbaycan çoxşaxəli şəkildə inkişaf edir və bütün istiqamətlərdə böyük uğurlar qazanıb". (Bax: "Xalq qəzeti", 27 may 2017-ci il, №113, səh.2.).

Azərbaycan bu gün dünyada öz milli maraqlarını layiqincə müdafiə edə bilən, çox böyük hörmət və nüfuza malik olan ölkə kimi tanınır. Bu gün Azərbaycanın bütün beynəlxalq təşkilatlarla və dövlətlərlə çox yaxşı münasibətləri var. Xüsusilə İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı və ona üzv olan dövlətlər Azərbaycanın beynəlxalq arenada mənafelərini layiqincə müdafiə edirlər.

Son 20 il müddətində Azərbaycan iqtisadiyyatına 200 milyard dollardan artıq investisiya qoyulmuş, böyük infrastruktur layihələri həyata keçirilmişdir. Yeni-yeni yollar, körpülər, binalar, yaşayış massivləri, aeroportlar, limanlar tikilmiş, müasir Azərbaycanın siması tamamilə dəyişmişdir.

Bu gün ən qabaqcıl texnologiyaya, silahlara yüksək vətənpərvərlik ruhuna malik olan və istənilən vəzifəni layiqincə yerinə yetirməyə və işğal altında olan

Qafar Əliyev,
Yeni Azərbaycan Partiyasının Siyasi Şurasının üzvü

torpaqlarımızı Ermənistan silahlı birləşmələrinin təcavüzündən azad etməyə qadir olan güclü Azərbaycan ordusu var. 2016-cı ilin 3-5 Aprel döyüşləri ordumuzun real gücünü bütün dünyaya sübut etdi. Azərbaycan iqtisadiyyatı rəqabətqabiliyyətliliyinə görə dünyada 37-ci yerdədir. Azərbaycan bu gün dünya miqyaslı böyük nəqliyyat və enerji layihələri, o cümlədən, "Cənub Qaz Dəhlizi", "Şahdəniz-2", "Trans-Anadolu Qaz Kəməri-TANAP", "Trans-Adriatik Kəməri-TAP", "Bakı-Tbilisi-Qars" Dəmiryolu xətti", Ələt Beynəlxalq Dəniz Limanı" və s. uğurla həyata keçirməkdədir.

Heydər Əliyev ideyalarının və siyasi kursunun davam etdirilməsinin zəruriliyini dərk edən Azərbaycan xalqı 2018-ci il aprelin 11-də keçirilən növbədənkənar prezident seçkilərində bir daha Ulu Öndərə olan sonsuz hörmət və məhəbbətini nümayiş etdirmişdir. Azərbaycanda dəqiqləşdirilmiş vahid seçici siyahısına əsasən, 5 milyon 192 min 43 səsvermə hüququ olan şəxs var. Seçici siyahısında 3.958.852 seçki bülletenindən 12.413-ü etibarsız hesab edilmişdir. Etibarlı hesab edilmiş 3.946.439 səs prezidentliyə namizədlər arasında adekvat və real obyektivliyi əks etdirməklə bölünmüş, YAP sədri İlham Heydər oğlu Əliyev 86,02% və ya 3.394.898 səs almış, bu nəticə Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun 17 aprel 2018-ci il tarixli qərarı ilə təsdiq olunmuşdur. Azərbaycan Respublikasının prezidentliyinə namizəd Əliyev İlham Heydər oğlu yenidən 7 il müddətinə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçilmiş və 18 aprel 2018-ci ildə and içmişdir.

Bütün bu uğurların və qələbələrin təməlində ümummilli lider Heydər Əliyevin ölməz dövlətçilik və müstəqillik ideyaları dayanır. Müstəqillik bizim üçün ən böyük sərvətdir, biz bu müstəqilliyi qoruyuruq və daim göz bəbəyi kimi qoruyacağıq.